

2. Williams, R. (2011). The silent epidemic: Workplace bullying. Psychology Today. URL: <https://archive.is/20151121235011/https://www.psychologytoday.com/blog/wired-success/201105/the-silent-epidemic-workplace-bullying#selection-1863.0-1866.0>

3. Жидачин, А. Я., & Бунас, А. А. Кібербулінг як специфічна форма мультимедійної комунікації. URL: http://newlearning.org.ua/sites/default/files/tezy/2018/Zhydachyn_Andrey_2018.pdf

Потіщук Ольга Олегівна

potya@ukr.net

кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ТА ПЕРЕВАГИ

В наш час в сучасній Україні простежується тенденція зростання потреби в інклюзивній освіті. Причинами цих змін є: рівень зниження матеріального забезпечення населення; зменшення кількості якісної продукції; незадовільний рівень відповідного медичного забезпечення, а також відсутність його доступності всім потребуючим; підвищення кількості людей з шкідливими звичками (наркоманія, паління, алкоголізм тощо); екологічна криза тощо. Відповідні причини спричиняють зростання кількості дітей з особливими потребами, що відповідно вимагає розвиток інклюзивної освіти. Діти з особливими потребами не мають змоги повноцінно насолоджуватися життям в силу розумових або фізичних вад розвитку. Для них необхідно застосовувати особливі освітні навчальні матеріали та методичні розробки. Задовольнити ці потреби в Україні можливо лише в рамках інклюзивної освіти.

В Законі України «Про освіту» зазначається, що інклюзивне навчання – це система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників. А інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з

урахуванням їхніх потреб та можливостей [2, С.1]. Таким чином, інклюзивне навчання піднімає серйозні питання перед освітнім процесом взагалі, а також серйозні вимоги до кваліфікаційних кадрів в Україні. Таке навчання ґрунтується на рівності та цінності всіх дітей незалежно від їх можливостей.

Слід виокремити наступні принципи інклюзивного навчання: по-перше, освітні заклади повинні взяти до уваги відмінності дітей в залежності від їх фізичного та розумового розвитку, а також враховувати різні темпи навчання; по-друге, діти повинні навчатися разом і для цього повинні бути створені всі відповідні умови; по-третє, створення відповідних умов для якісного рівня освіти за допомогою створення навчально-методичної літератури, певних організаційних заходів, розроблення методики викладання тощо; по-четверте, дотримання солідарності, взаєморозуміння між дітьми, взаємодопомога; по-п'яте, надання додаткової допомоги, що потрібна особливим дітям.

Як зазначає дослідник інклюзивного навчання Байда Л.Ю., кожен має право на освіту: усі діти можуть вчитися; кожен може зіткнутися з труднощами у навчанні у певних сферах або у певний час; кожен потребує допомоги в процесі навчання; школа, вчитель, сім'я і суспільство несуть основну відповідальність за сприяння у навчанні; людські відмінності та цінності збагачують суспільство; дискримінаційне ставлення та поведінка повинні піддаватися критиці; потрібно готувати дітей до життя у інклюзивному суспільстві, якому властива толерантність і яке приймає різноманіття; вчителі не повинні впроваджувати інклюзивне навчання самотійно, вони потребують постійної підтримки в отриманні додаткових знань; освіта починається від народження; у ранньому дитинстві освіта особливо важлива, але вона не закінчується в зрілому віці – цей процес триває все життя [1, С.14-15]. Отже, інклюзивне навчання повинно включати в себе такі складові як: інклюзивна етика, мораль та культура, інклюзивна практика та політика.

Поряд з цим слід зазначити переваги інклюзивної освіти для дітей з особливими потребами. Вони наступні: навчання дітей відбувається враховуючи морально-етичні знання, а також альтруїзм; діти вчаться взаємодопомозі та терпимому ставленню

до відмінностей між людьми; необмежене спілкування з однолітками без вад розвитку; учні навчаються співчувати та підтримувати один одного; навчання відбувається поступово, не поспішаючи та функціонально; під час навчання виділяють сильні якості дітей та орієнтуються на їх інтереси; завдяки спілкуванню учнів формується емоційний та психічний стан; моторика та пришвидшення соціалізації; ознайомлення з навчальними матеріалами проводити креативно та цікаво. Головну роль в інклюзивному навчанні відіграють вчителі, фахівці освітнього процесу. Вчителі, яким довіряють спілкування та навчання з особливими дітьми, повинні володіти наступними вміннями: краще розуміти особливості дітей; володіти різними методиками навчання, які сприяють розвитку дітей з особливими потребами; сприймати дітей цілісно, дивлячись на світ та ситуації їх очима; включати педагогічний патронаж; постійно оновлювати навчально-методичні матеріали; надавати кваліфіковану допомогу за потребою; мати необхідну медiateка; необхідний професійний рівень.

Таким чином, слід зазначити, що система освіти переживає поступове реформування та впровадження нових умов відповідно до змін у суспільстві. Ці зміни пов'язані з введенням нового напрямку інклюзивної освіти. Інклюзивне навчання ставить виклик та серйозні завдання перед системою освіти в Україні. Це навчання мобілізує педагогічні колективи, допомагає передивитися методичні та навчальні матеріали, запропонувати нові креативні рішення. Поряд з цим провокує професійний розвиток та підвищення особистих компетенцій педагогічних працівників.

Список використаних джерел

1. Байда Л.Ю. Школа для кожного: посібник/ Л.Ю. Байда . – К., 2015– 60с.
2. Закон України: «Про освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380).[Електронний ресурс]. – Режимдоступу: СТ1 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>